

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Literatură română și teoria literaturii
1.4 Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Limba și literatura română/Licențiat în filologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	LLR1261 Literatură română veche și premodernă (B)							
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. univ. dr. Laura Zăvăleanu							
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. univ. dr. Corina Croitoru							
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	DI

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					
Examinări					2
Alte activități: consultații					28
3.7 Total ore studiu individual	84				
3.8 Total ore pe semestru	126				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	sală de curs dotată cu tablă, calculator și videoproiector, conexiune internet
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	sală de curs dotată cu tablă, calculator și videoproiector

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>Familiarizarea cu problematica literaturii române vechi și premoderne și cu reperele periodizării acesteia.</p> <p>Înțelegerea contextelor culturale și istorico-sociale și a influenței lor asupra scriitorilor și literaturii epocii. Identificarea genurilor și speciilor cultivate cu precădere, analiza temelor și motivelor literare specifice.</p> <p>Identificarea și interpretarea caracteristicilor curenților culturale, literare și artistice românești (Ev Mediu, Umanism, Renaștere, Baroc) și integrarea lor comparativă în contextul european,</p> <p>Dezvoltarea capacității de interpretare critică și comparativă a elementelor de poetică și poietică, a structurilor retorice, constantelor tematice, elementelor de imaginar și mentalitate.</p> <p>Însușirea unei terminologii de specialitate, definirea și exemplificarea conceptelor și noțiunilor specifice.</p> <p>Dobândirea unor abilități de analiză de text și de interpretare iconografică</p>
Competențe transversale	<p>Dezvoltarea capacităților de realizare a sarcinilor de lucru cu responsabilitate, rigurozitate și în respectul deontologiei profesionale.</p> <p>Formarea unor deprinderi de lucru individual și a disciplinei personale, dar și de muncă în grup, cu respectarea regulilor de comunicare academică și a diferențelor și aptitudinilor fiecărui participant.</p> <p>.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Familiarizarea cu problematica literaturii române vechi și premoderne, integrarea ei în contextul cultural și artistic european, dobândirea unor competențe de analiză de text și interpretare iconografică, însușirea unei terminologii de specialitate
7.2 Obiectivele specifice	<p>Însușirea unor cunoștințe vizând: Evul mediu românesc. Ipostazele umanismului românesc. Barocul: elemente de imaginar și structuri retorice. Deontologia scrierii: imaginea scriitorului, ritualul comunicării cu cititorul. Secolul al XVIII-lea și mutația valorilor: semnele unei noi sensibilități. Cărțile populare. Iubirea și retorica preromantică. Iluminismul românesc.</p> <p>Structuri spațio-temporale, influența religioasă, asumarea celui alt, coordonatele înțelepciunii, ipostazele iubirii, imaginea femeii. Sistemul de valori și modelele umane exemplare.</p>

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Prezentare tematică, bibliografie, tip de organizare a activității, precizarea cerințelor disciplinei și a formulei evaluative. <i>Evul Mediu creștin</i> : vizionare și analiză de film cu tematică medievală : Andrei Tarkovski, <i>Andrei Rubliov</i> (1966)	Dialogul, prezentarea, explicarea, exemplificarea. Vizionare și analiză de film și de imagine	Cuvinte cheie : <i>așezarea în lume – modelarea spațiului și a timpului; coordonatele trăirii – între idealul divin și legile pământului; istorie și religie; artă și știință; sensurile creației, rolul cuvântului, modelul creștin și amenințările alterității; protagoniști și raporturi sociale – triada occidentală adaptată la spațiul ortodox (țăran, călugăr, nobil), condiția femeii, erudiția și ignoranța, ipostazele artistului (pictorul, muzicianul ; o specie hibridă – măscăriciul)</i>
2. Conceptul de literatură medievală. Literatura veche. Mitul lui Glaucos ca alegorie a receptării literaturii române vechi. Tipuri și metode de interpretare, istorici și critici literari ai perioadei. Periodizare,	2. Conceptul de literatură medievală. Literatura veche. Mitul lui Glaucos ca alegorie a receptării literaturii române vechi. Tipuri și metode de interpretare, istorici și critici literari ai perioadei. Periodizare,	Cuvinte cheie : <i>istorie, istoriografie, istorie literară, literaritate</i>

3. Imaginea scriitorului în perioada veche. Ritualul comunicării cu cititorul. Rolul ontologic și gnoseologic al scrierii.	Prelegere interactivă, dialog euristic.exemplificare, problematizare, exercițiu, Predare la cursuri cu ajutorul proiecțiilor PowerPoint. Analiză de text și de imagine	Cuvinte cheie : <i>texte de escortă, predoslovie, motivația și finalitatea scrierii, listă canonică, surse, izvoare, deontologia scriitorului, ritualul comunicării cu cititorul, valoarea ontologică și gnoseologică a scrierii (ca proces și rezultat)</i>
4.Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie	Prelegere interactivă, dialog euristic.exemplificare, problematizare, exercițiu, Predare la cursuri cu ajutorul proiecțiilor PowerPoint. Analiză de text și de imagine	Cuvinte cheie : <i>ipostazele creației și ale creatorului – cititorie și cititor, scrierea parenetică, oglinda principilor, pildă, text sapiențial, exemplum, elemente umaniste, modelul religios, răscumpărarea vremii, talerul vieții și al morții - psihostazia</i>
5.Umanismul. Elemente europene și materializări românești ale curentului.	Prelegere interactivă, dialog euristic.exemplificare, problematizare, exercițiu, Predare la cursuri cu ajutorul proiecțiilor PowerPoint. Analiză de text și de imagine	Cuvinte cheie : <i>rațiunea dominantă și antropocentrismul, Renașterea, umanism civic, idei reprezentative ale umanismului românesc</i>
6. Barocul. Filosofia și estetica barocului în spațiul european. Barocul românesc. De la <i>Viața lumii</i> , la <i>Istoria ieroglică</i> .	Prelegere interactivă, dialog euristic.exemplificare, problematizare, exercițiu, Predare la cursuri cu ajutorul proiecțiilor PowerPoint. Analiză de text și de imagine	Cuvinte cheie : <i>ingegno, agudeza, concetto, meraviglia, teme și motive baroce: vanitas vanitatum, fortuna labilis, ubi sunt?, memento mori, roata vremii; ceasornicul, labirintul</i>
7-8. Miron Costin. Cărturarul. Scriitorul. Opera. <i>Viața lumii. Poema Polonă. De neamul moldovenilor</i>	Prelegere interactivă, dialog euristic.exemplificare, problematizare, exercițiu, Predare la cursuri cu ajutorul proiecțiilor PowerPoint. Analiză de text și de imagine	Cuvinte cheie: <i>umanism vs baroc, ars disputandi, categorii și simboluri (macrocosmos- microcosmos, grădina, oglinda, labirintul, inorogul etc.) alegorie, text sapiențial, sensurile eposului, semnificațiile cuvântului, “meșterșugul ritoricesc”, etic vs. estetic</i>
9-10. Dimitrie Cantemir. Spiritul renașcentist. Eruditul. Scriitorul. Opera. <i>Divanul. Istoria ieroglică</i> Prelegere interactivă, dialog euristic.exemplificare, problematizare, exercițiu,	Prelegere interactivă, dialog euristic.exemplificare, problematizare, exercițiu, Predare la cursuri cu ajutorul proiecțiilor PowerPoint. Analiză de text și de imagine	Cuvinte cheie: <i>tâlcuire, hermeneutică, alegoreza psalmică, “ kalokagathie rustică” , hagiografia, sensurile exemplarității, retorica religioasă, omilie, didahie, hermeneutica biblică, patristică.</i>
11. Cărturari și prelați. Literatura religioasă. Dosoftei. Prelatul, omul epocii, scriitorul. <i>Psaltirea pre verșuri tocmită. Viețile sfinților</i> Antim Ivireanul, mitropolitul și omul de carte.	Prelegere interactivă, dialog euristic.exemplificare, problematizare, exercițiu, Predare la cursuri cu ajutorul proiecțiilor PowerPoint. Analiză de text și de imagine	Cuvinte cheie: <i>tâlcuire, hermeneutică, alegoreza psalmică, “ kalokagathie rustică” , hagiografia, sensurile exemplarității, retorica religioasă, omilie, didahie, hermeneutica biblică, patristică.</i>
12.Secolul al XVIII-lea și mutația valorilor: semnele unei noi sensibilități. <i>Cărțile populare</i>	Prelegere interactivă, dialog euristic.exemplificare, problematizare, exercițiu, Predare la cursuri cu ajutorul proiecțiilor PowerPoint. Analiză de text și de imagine	Cuvinte cheie: <i>sensibilitate, fantezie, imaginație, iubire, asumarea alterității, restructurări spațio-temporale</i>
13. Iubirea și retorica preromantică. „Dimineața poezilor”.	Prelegere interactivă, dialog euristic.exemplificare, problematizare, exercițiu, Predare la cursuri cu ajutorul proiecțiilor PowerPoint. Analiză de text și de imagine	Cuvinte cheie: <i>preromantism, teme și motive preromantice, fervoarea versificării, retorică, patos, estetică</i>
14.Ion Budai Deleanu, <i>Tiganiada</i>	Prelegere interactivă, dialog euristic.exemplificare, problematizare, exercițiu, Predare la cursuri cu ajutorul proiecțiilor PowerPoint. Analiză de text și de imagine	Cuvinte cheie: <i>iluminism, Școala Ardeleană, parodie, epopee, poem eroi-comico-satiric, imaginar, inovație, joc estetic</i>

Bibliografie:		
<p>I. Bibliografia obligatorie:</p> <p>Budai-Deleanu, I., <i>Opere</i>, I-II, ed. critică de F. Fugariu, 1974 Cantemir, D., <i>Divanul</i>, ed. V. Căndea, 1969; Idem, <i>Istoria ieroglifică</i>, ed. PP. Panaiteșcu și I. Verdeș, 1965 Costin, M., <i>Opere</i>, I-II, ed. critică P.P. Panaiteșcu, 1965; Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie, ed, D. Zamfirescu, 1964</p> <p>II. Bibliografia complementară:</p> <p>Istorii și dicționare ale literaturii române</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cartoian, N., <i>Istoria literaturii române vechi</i>, vol.I-III, 1980; 2. Călinescu, G., <i>Istoria literaturii române de la origini până în prezent</i>, 1941,1993 3. Ciobanu, St., <i>Istoria literaturii române vechi</i>, 1947, 1989. 4. Ivașcu, G., <i>Istoria literaturii române</i>, vol.I, 1990; 5. Iorga, N., <i>Istoria literaturii românești</i>, ediția a II-a, vol. I-III, 1925,1926,1933; 6. Manolescu, N., <i>Istoria critică a literaturii române</i>, vol.I, 1990; 7. Pușcariu, S., <i>Istoria literaturii române</i>. Epoca veche, 1987; 8. Piru, Al., <i>Istoria literaturii române de la origini până la 1830</i>, 1977; 9. Zamfir, M., <i>Scurtă istorie. Panorama alternativă a literaturii române</i>. Vol. I, 2011, 2016; 10. Xx, <i>Dicționar de literatură română. Scriitori, reviste, curente</i>, 1979 11. Xx, <i>Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900</i>, 1979 <p>Texte</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Biblia</i>..., tipărită întâia oară la 1688, în timpul lui Șerban Vodă Cantacuzino, 1988; 2. Cantacuzino, C-tin., Stolnicul, <i>Istoria Țării Rumânești, Cronici muntene</i>, ed. îngrijită de Mihail Gregorian, 1984; 3. <i>Cărțile populare în literatura română</i>, vol.I-II, 1963 4. Conachi, C., <i>Scrieri alese</i>, ed. îngrijită de Ecaterina și Alexandru Teodorescu, 1963; 5. <i>Cronicle slavo-române</i> ed.critică P.P. Panaiteșcu,1959; 6. Dosoftei, <i>Opere. Versuri</i>, ed. critică de N.Ursu, 1978; 7. Idem, <i>Viața și petrecerea svinților</i>, ed.critică R. Frențiu, 2002; 8. <i>Evanghelii apocrife</i>, ed. Cristian Bădiliță, 1992; 9. <i>Floarea darurilor</i>, ed. critică Pandeles Olteanu, 1992; 10. Golescu, Dinicu, <i>Însemnarea călătoriei mele...</i>, ed. îngrijită de Panaiteșcu –Perpessicius, 1952 11. Hesiod, <i>Opere</i>, Traducere, Studiu introductiv și note de D.T. Burtea, 1973 12. Ivireanul, A., <i>Opere</i>, ed. critică de G. Ștrempel, 1972; 13. Moxa, M., <i>Cronica universală</i>, ed. critică G. Mihăilă, 1989 14. <i>Miturile lui Platon</i>, ed. C. Bădiliță, 1996; 15. Poezii Văcărești, <i>Opere</i>, ed. critică C. Cârstoiu, 1982; 16. Văcărescu, Iancu, <i>Opere</i>, ed. critică C. Cârstoiu, 1985 <p>Studii, monografii, sinteze</p> <p>Barbu, D., <i>Scrisoare pe nisip. Timpul și privirea în civilizația românească a secolului al XVII-lea</i>, 1996 Bădescu, L., <i>Literatura română veche. Repere semnificative</i>, 2004 Buciumeanu, D., <i>Dosoftei poetul. O hermeneutică a "Psaltirii în versuri"</i>, 2001; Caillois, R., <i>L'Homme et le Sacré</i>, Gallimard, 1976; Cartoian,N., <i>Cărțile populare în literatura românească</i>, I-II, 1974 Căndea, V., <i>Răziunea dominantă. Contribuții la istoria umanismului românesc</i>, 1979; Chevallier,J.; Gheerbrant,A., <i>Dicționar de simboluri, mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere</i>, vol.I-III, 1994-1995; 1. Crețu, B., <i>Inorogul la Porțile Orientului. Bestiarul lui Dimitrie Cantemir</i>, 2013; Curticăpeanu, D., <i>Orizonturile vieții în literatura veche românească</i>, 1975; Idem, <i>Universul literaturii române vechi</i>, 1994; Evdochimov, P., <i>Arta icoanei. O teologie a frumuseții</i>, 1993; Evseev, I., <i>Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale</i>, 1994; Lemny, Șt., <i>Sensibilitate și istorie în secolul XVIII românesc</i>, 1990; Mazilu, D.H., <i>Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea</i>, 1976; Idem, <i>Literatura română în Epoca Renașterii</i>, 1984; Idem, <i>Vocația europeană a literaturii române vechi</i>, 1991; Idem, <i>Recitind literatura română veche</i>, vol.I-II, 1994-1998; Idem, <i>Noi despre ceilalți.Fals tratat de imagologie</i>, 1999; 1. Mihăilescu, G., <i>Universul baroc al Istoriei ieroglifice. Între retorică și imaginar</i>, 2002 Petrescu, I.Em, <i>Ion Budai Deleanu și eposul comic</i>, 1974; Quenot, M., <i>Icoana, fereastră spre absolut</i>, 1993; Simion, E., <i>Dimineața poezilor. Eseu despre începuturile poeziei românești</i>, 1980, 1995 1. Voncu, R., <i>Labirintul mărturisirii.Strategii autoreferențiale în literatura română medievală</i>, 2012</p>		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Seminar introductiv, prezentarea cerințelor, a tematicii și a bibliografiei.	Expunere, explicație, conversație	Scopul seminarului introductiv este familiarizarea studentului cu natura și cerințele disciplinei.
2. Dimensiunea religioasă a literaturii române vechi – fețe	Conversație euristică,	Textele-suport vor fi extrase din

<i>împărătești și bisericești: cartea-testament, cartea-danie, scriitorul și Scriptura, arta versificației, arta discursului, psalmistul, oratorul (Neagoe Basarab, Coresi, Varlaam, Dosoftei, Antim Ivireanul)</i>	brainstorming, analiză de text (hermeneutică), tehnica răspunsului subiectiv	edițiile indicate în bibliografia obligatorie de curs/seminar.
3. <i>Dimensiunea istoriografică a literaturii române vechi (I) – cronicarii moldoveni: valoarea ontologică și gnoseologică a operei, profilul deontologic al autorului (Grigore Ureche, Miron Costin, Constantin Cantacuzino)</i>	Conversație euristică, brainstorming, analiză de text (hermeneutică), tehnica răspunsului subiectiv	Textele-suport vor fi extrase din edițiile indicate în bibliografia obligatorie de curs/seminar.
4. <i>Scrieri memorialistice, sapiențiale și literare: relația sinelui cu lumea, descoperirea alterității, configurarea timpului și a spațiului, teme și motive baroce, deghizarea istoriei în ficțiune (Nicolae Milescu Spătarul, Dimitrie Cantemir, Miron Costin)</i>	Conversație euristică, brainstorming, analiză de text (hermeneutică), tehnica răspunsului subiectiv	Textele-suport vor fi extrase din edițiile indicate în bibliografia obligatorie de curs/seminar.
5. <i>Ideologie și literatură: eposul eroicomic, conștiința convenției literare (Ion Budai-Deleanu)</i>	Conversație euristică, brainstorming, analiză de text (hermeneutică), tehnica răspunsului subiectiv	Textele-suport vor fi extrase din edițiile indicate în bibliografia obligatorie de curs/seminar.
6. <i>Verificarea scrisă a cunoștințelor.</i>	Lucrare scrisă.	Nota obținută la verificarea scrisă va putea fi mărită pe baza activității de seminar și va face parte din nota finală a examenului semestrial.
7. <i>Concluzii. Pregătirea examenului.</i>	Conversație, explicație	Evaluare sumativă.

Bibliografie:

Opere:

Neagoe Basarab, *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie*, text ales și stabilit de F. Moisil și D. Zamfirescu, cu o nouă traducere a originalului slavon de G. Mihăilă, studiu introductiv și note de D. Zamfirescu și G. Mihăilă, Editura Minerva, București, 1970.

Miron Costin, *Opere*, vol. I-II, ediție critică îngrijită de P.P. Panaitescu, Editura pentru Literatură, București, 1965.

Dimitrie Cantemir, *Divanul*, ediție îngrijită și studiu introductiv de V. Căndea, Editura pentru Literatură, București, 1969.

Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglifică*, ediție îngrijită și studiu introductiv de P.P. Panaitescu și I. Verdeș, Editura pentru Literatură, București, 1965.

Ion Budai-Deleanu, *Țiganiada*, studiu introductiv, tabel cronologic și bibliografie selectivă de Ioana Em. Petrescu, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1984.

Dosoftei, *Opere. Versuri*, ediție critică de N.A. Ursu, Ed. Minerva, București, 1978.

Referințe critice:

Nicolae Cartoian, *Istoria literaturii române vechi*, postfață și bibliografii finale de D. Simonescu, prefață de D. Zamfirescu, Editura Minerva, București, 1980.

Doina Curticăpeanu, *Universul literaturii române vechi: curs universitar*, Cluj-Napoca, 1994.

Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*, vol. I, Editura Minerva, București, 1990.

Dan Horia Mazilu, *Recitind literatura română veche*, vol. I-III, Editura Universității București, 1994-2000.

Ioana Em. Petrescu, *Studii despre Ion Budai-Deleanu*, ediție restituită și note de Ioana Bot și Adrian Tudurachi, studiu introductiv de Adrian Tudurachi, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2011.

Laura Lazăr Zăvăleanu, *O lume într-un text. Predosloviile în literatura română veche*, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, București, 2013.

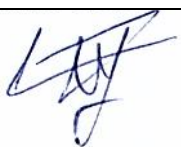
9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

* Conținutul disciplinei a fost elaborat pe baza unei bibliografii actualizate. Conținutul este în concordanță cu ceea ce se predă în alte centre universitare din țară (Universitatea din București, Universitatea „A. I. Cuza” din Iași) și din străinătate. Concepția, sistematizarea, utilizarea metodelor și alegerea exemplelor sunt originale.
* Disciplina furnizează studenților cunoștințele, competențele și abilitățile necesare în acord cu cerințele angajatorilor din învățământ și cercetarea filologică.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Nivelul însușirii cunoștințelor și a unui vocabular de specialitate. Verificarea lecturii bibliografiei obligatorii. Capacitatea de a explica, interpreta și analiza competent un subiect de specialitate, de a putea corela informațiile și a le contextualiza, de a argumenta logic și coerent o idee, de a răspunde riguros și punctual la o întrebare, de a dezvolta un subiect cu instrumentarul terminologic și exploatând pertinent cunoștințele dobândite.	Participarea activă la discuțiile și analizele din timpul cursurilor, îndeplinirea cerințelor de pregătire prealabilă obligatorie a cursului. Lucrare scrisă	50%
10.5 Seminar/laborator	- Identificarea particularităților literare (viziune, tematică, limbaj) în textele studiate - Aptitudinea de a analiza texte poetice din perioada studiată	-Verificare pe parcurs (o lucrare scrisă) -Participarea activă la seminarii	50%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • studentul a parcurs integral bibliografia obligatorie • înțelege principalele concepte, le recunoaște și le definește corect; • limbaj de specialitate de bază, minimal, dar corect utilizat • răspunsuri corecte în proporție de minimum 50% atât la lucrarea scrisă, cât și la nota finală a seminarului 			

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar
2.03.2020	Lect. univ. dr. Laura Zăvăleanu 	Lect. univ. dr. Corina Croitoru

Data avizării în departament	Semnătura Directorului de Departament
20.03.2020	Conf. dr. Călin TEUȚIȘAN

Data avizării la Decanat	Semnătura Prodecanului responsabil	Ștampila facultății
28.04.2020		